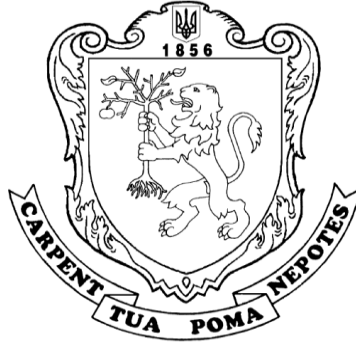

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ ТА ПРОЄКТНОЇ ГРАФІКИ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 022 « Дизайн »
ОП « Дизайн середовища »

Львів 2024

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи композиції та проєктної графіки» складена для підготовки студентів РВО «Бакалавр» спеціальності 022 «Дизайн».

Навчальна дисципліна «Основи композиції та проєктної діяльності» є важливою частиною професійної підготовки студентів, які обирають спеціальності в галузі дизайну, архітектури, мистецтва та інженерії. Ця дисципліна охоплює фундаментальні принципи та навички, необхідні для створення гармонійних, функціональних і естетично привабливих проєктів.

Дисципліна займає ключову позицію в навчальному плані дизайнерських та архітектурних напрямків. Вона забезпечує студентів базовими знаннями та навичками, необхідними для подальшого розвитку в різних галузях проєктної діяльності, таких як графічний дизайн, інтер'єр, промисловий дизайн, архітектура та ландшафтний дизайн.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна **мета** дисципліни — сформувати у студентів здатність до створення гармонійних композицій у різних видах візуальних та проєктних робіт. Це включає розвиток просторового мислення, розуміння закономірностей композиції, кольору, форми, пропорцій та взаємодії елементів у загальній структурі проєкту.

Завдання дисципліни

- Ознайомлення з базовими принципами композиції — навчання розумінню структури, симетрії, асиметрії, пропорцій, ритму, контрасту та гармонії.
- Розвиток навичок проєктування — формування здатності розробляти ескізи, макети та проєкти різного рівня складності.
- Інтеграція теоретичних знань з практичною діяльністю — застосування композиційних принципів у реальних проєктах, що відповідають професійним стандартам.
- Формування креативного підходу до вирішення завдань — стимулювання індивідуального художнього бачення та інноваційних рішень у проєктній діяльності.

Дисципліна також сприяє розвитку комунікаційних навичок, оскільки проєктна діяльність часто вимагає співпраці з іншими фахівцями та вміння презентувати свої ідеї.

Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **програмні результати навчання**:

- **ПРН 07.** Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проєктних вирішень.
- **ПРН 09.** Створювати об'єкти дизайну засобами проєктнографічного моделювання.
- **ПРН 11.** Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.
- **ПРН 18.** Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати комплексні завдання і проблеми у галузі дизайну, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

– **ЗК 10.** Здатність вчитися, відстежувати та освоювати новітні технології, оволодівати сучасними знаннями, розуміти предметну галузь та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях

– **Фахові компетентності (ФК):**

– **СК 03.** Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.

– **СК 04.** Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності.

– **СК 09.** Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

4 кредити (120 годин)

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни (зміст)

Основні види та типи композиції. Поняття фронтальної, об'ємної та глибинно-просторової композиції та їх особливості. Засоби гармонізації композиції. Симетрія, асиметрія. Поняття пропорцій та масштабності в композиції, методи пропорціювання. Золоте січення, золота спіраль, ряд Фібоначі, єгипетський трикутник, модуль Ле Корбюзьє. Метричний та ритмічний ряд в композиції. Статика та динаміка як закономірності композиційних побудов. Поняття тотожності, контрасту та нюансу. Відмінність та подібність композиційних форм. Домінанта – композиційний центр. Колір як засіб об'ємно-просторової композиція. Основні поняття кольорознавства. Колір і форма закономірності їх взаємодії. Характеристики кольору. Групи кольорів. Основи формотворення об'ємної композиції. Головні властивості об'ємної композиції. Побудова об'ємної композиції та її види.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, та практичні заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах або дискусія.

Здобувачі вищої освіти на практичних заняттях працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (графічні роботи, контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти. Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності: виступ за темою індивідуального науково-дослідного завдання (або з темою самостійного вивчення дисципліни) та виступ-інформування за темами практичних занять (у вигляді презентації або реферату).

**Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни
«Основи композиції та проєктної графіки»**

№ з/п	Назва теми
Тема 1.	Провести дослідження на тему впливу симетрії та асиметрії на сприйняття композиції. Зробити порівняльний аналіз їх використання в образотворчому мистецтві та дизайні.
Тема 2.	Підготувати аналітичний звіт про використання єгипетського трикутника та золотого січення в архітектурі та природі. Вивчити історичні приклади використання пропорцій і масштабності в архітектурі та мистецтві різних епох.
Тема 3.	Провести аналіз застосування ритму в різних видах мистецтва, таких як музика, живопис та архітектура. Написати есе на цю тему.
Тема 4.	Підготувати дослідницьку роботу на тему застосування динаміки в композиційних побудовах у сучасному мистецтві. Проаналізувати приклади зі світової практики.
Тема 5.	Провести аналіз взаємодії кольору і форми в об'ємно-просторових композиціях на прикладі творів відомих художників або дизайнерів.
Тема 6.	Підготувати аналітичний огляд на тему впливу об'ємної композиції на архітектурні та дизайнерські рішення. Написати реферат на основі сучасних прикладів.

**План лекційних занять з дисципліни
«Основи композиції та проєктної графіки»**

№ з/п	Назва теми
1	Тема 1. Основні види та типи композиції. Поняття фронтальної, об'ємної та глибинно-просторової композиції та їх особливості. Засоби гармонізації композиції. Симетрія, асиметрія.
2	Тема 2. Поняття пропорцій та масштабності в композиції, методи пропорціювання. Золоте січення, золота спіраль, ряд Фібоначі, єгипетський трикутник, модулор Ле Корбюзьє.
3	Тема 3. Метричний та ритмічний ряд в композиції.
4	Тема 4. Статика та динаміка як закономірності композиційних побудов. Поняття тотожності, контрасту та нюансу. Відмінність та подібність композиційних форм. Домінанта – композиційний центр.
5	Тема 5. Колір як засіб об'ємно-просторової композиція. Основні поняття кольорознавства. Колір і форма закономірності їх взаємодії. Характеристики кольору. Групи кольорів.
6	Тема 6. Основи формотворення об'ємної композиції. Головні властивості об'ємної композиції. Побудова об'ємної композиції та її види.

**План практичних занять
з дисципліни «Основи композиції та проєктної графіки»**

№ з/п	Назва теми
1	Практична робота №1. Виконати аналіз кількох прикладів фронтальної, об'ємної та глибинно-просторової

	композиції з різних художніх творів або архітектурних проєктів. Створити серію ескізів на тему симетричної та асиметричної композиції.
2	Практична робота №2. Застосувати методи пропорціювання (золоте січення, ряд Фібоначчі) при створенні графічної композиції. Розробити ескіз архітектурної форми або предмету дизайну з використанням системи пропорцій "модуль" Ле Корбюзьє.
3	Практична робота №3. Створити ритмічну композицію з абстрактних елементів, використовуючи метричний і ритмічний ряд. Розробити композицію на основі метричного ряду, дотримуючись певної повторюваності і ритмічності форм.
4	Практична робота №4. Створити композицію з абстрактних форм, де чітко виражені статичні та динамічні елементи. Зробити ескіз на тему контрасту та нюансу в композиції. Визначити композиційний центр.
5	Практична робота №5. Розробити об'ємну композицію, що використовує основні групи кольорів та взаємодію форми і кольору. Виконати кольорову композицію, звертаючи увагу на характеристики кольору (тон, насиченість, світлість). Побудова «Спектр-коло» (Хроматичне та ахроматичне коло)
6	Практична робота №6. Розробити ескіз об'ємної композиції, що включає основні властивості (масштабність, рівновага, пропорції). Створити макет об'ємної композиції з використанням різних матеріалів (папір, глина тощо).

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. Усне опитування (індивідуальне детальний аналіз відповідей студентів)

2. Письмова аудиторна та поза аудиторна перевірка (виконання рисунків тощо)

3. Практична перевірка (виконання практичної роботи, рішення професійних завдань і т. д.)

4. Стандартизований контроль (тести).

Види контролю: Поточний контроль, проміжна та семестрова атестація

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота (разом 50 балів)						Іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T 6	50 балів	100
8	8	9	8	8	9		

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій (максимальна кількість балів - 5 за одну тему, але не більше 10 б. за весь курс дисципліни).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен, курсова проєкт (робота).

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: “відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Питання з дисципліни «Основи композиції та проєктної графіки», які виносять на екзамен:

1. Які основні види композиції виділяють у дизайні?
2. У чому полягає різниця між фронтальною, об’ємною та глибинно-просторовою композицією?
3. Які засоби використовуються для гармонізації композиції?
4. Як симетрія впливає на сприйняття композиції?
5. Що таке асиметрія, і як її можна застосовувати у композиції?
6. Як визначити головні елементи композиції у глибинно-просторовій побудові?
7. Які принципи організації об’ємної композиції?
8. Як взаємодіють фронтальна і об’ємна композиції в дизайні?
9. Що таке пропорції в композиції, і як вони впливають на дизайн?
10. Як визначити масштабність у композиції та її роль у дизайні інтер'єру?
11. Що таке золоте січення і як його використовують у дизайні?
12. Як золота спіраль відображає природні пропорції в мистецтві та дизайні?
13. Як застосовується ряд Фібоначчі у проектуванні композицій?
14. Що таке єгипетський трикутник і де його можна застосовувати в дизайні?
15. Як модуль Ле Корбюзьє впливає на сучасну архітектуру та дизайн?
16. Які є методи пропорціювання у сучасному дизайні інтер'єрів?
17. Що таке метричний ряд і як він впливає на побудову композиції?
18. Яке значення має ритм у композиції?
19. Які елементи можуть створювати ритмічний ряд у дизайні інтер'єру?
20. Як регулярність або нерегулярність метричного ряду впливає на загальне враження від композиції?
21. Як поєднувати метричний та ритмічний ряд у створенні гармонійної композиції?
22. Які приклади використання ритмічних рядів у сучасному дизайні?
23. Як ритм впливає на динаміку простору в інтер'єрі?
24. Які типи ритму можна застосовувати в різних видах композицій?
25. У чому полягає різниця між статикою та динамікою в композиції?

26. Як досягти відчуття статичності в дизайні?
27. Які композиційні засоби створюють динаміку у просторі?
28. Як взаємодіють тотожність, контраст і нюанс у композиційних побудовах?
29. Що таке контраст і як його використовують для створення візуальної напруги в композиції?
30. Яке значення має нюанс у гармонізації композиції?
31. Як визначити композиційний центр і які засоби допомагають підкреслити домінуючу?
32. У чому полягає важливість подібності та відмінності композиційних форм?
33. Які основні характеристики кольору (тон, насиченість, яскравість)?
34. Як колір впливає на сприйняття об'ємно-просторової композиції?
35. Які закономірності існують у взаємодії кольору і форми?
36. Як використовувати колір для підкреслення форми в композиції?
37. Які основні групи кольорів і як вони впливають на психологічне сприйняття простору?
38. Як комбінувати різні кольори для створення гармонійної композиції?
39. Що таке колірна гармонія і які методи її досягнення?
40. Як зміна кольору може змінити візуальне сприйняття простору?
41. Що таке формотворення в об'ємній композиції?
42. Які основні властивості об'ємної композиції необхідно враховувати при проектуванні?
43. Які існують види об'ємних композицій у дизайні?
44. Як використовуються різні геометричні форми в об'ємній композиції?
45. Які принципи формотворення застосовуються при створенні архітектурних об'єктів?
46. Як матеріали впливають на формотворення у дизайні?
47. Яким чином моделювання допомагає в розробці об'ємних композицій?
48. Як об'ємна композиція взаємодіє з оточуючим простором?

Рекомендована література

Базова

1. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. К. Вища школа, 2002. 188 с.
2. Прищенко С. В. Кольорознавство: навч. Посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. К. : Альтерпрес, 2010. 354 с.
3. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навч. посіб. Друге видання, доповнене, перероблене. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.

Допоміжна

1. Волкотруб І.Т. Основи художньої комбінаторики. «Вища школа». 1988.
2. Даниленко В.Я. Основи дизайну. Київ, 1996 .
3. Кириченко М. А., Кириченко І.М. Основи образотворчої граматики: навч. Посібник. К.: Вища школа, 2002.
4. Коприва А. Композиція та художній образ в живописі: методичні вказівки Мукачєво: Карпатська вежа, 2008.
5. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма : навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. К. : Арістей, 2008. 340 с.
6. Пасічний А.М. лекції з основ графічного дизайну. Наочно-методичний посібник. Від «макаронів» до графічного дизайну, Друк Південь: Навчальна книга, 2016.
7. Практикум основи кольорознавства / Уклад. Л.Р.Стефанишин, Л.К.Поліщук. – Івано-Франківськ, 2006. 54 с.
8. Романенко Н.Г. Колірне співзвуччя, колірна гармонія. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Збірник наукових праць під ред. Даниленка В.Я. Харків: ХДАДМ, 2007. № 6. С. 131–138;
9. Романенко Н.Г., Суржиков І.В., Борисов Ю.Б., Романенко Д.Є. Теоретичні основи кольору і

кольорознавство в дизайн – освіті. *Вісник харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Збірник наукових праць під ред. Даниленка В.Я. Харків: ХДАДМ, 2005. № 10. С. 97–102.;

10. Тканко З.О. Теоретичні і практичні аспекти кольорознавства. *Мистецька школа в системі національної освіти України*: Навчально-методичний посібник. Львів: Вид. “Брати Сиротинці і К”, 1999. С.161–179.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси— книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНАУ, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет з переліком сайтів:
URL: <http://www.uahistory.cjb.net/>
URL: <http://www.uarmy.com.ua>
URL: <http://history.franko.lviv.ua>